

הפנים למחר, רבי יוסי אומר, אותו החלה ואותו הסדר שחישב עליו הרי הוא פיגול, וחייבין עליו כרת באכילתו, וחשני, פסול⁽¹³⁾ ואין בו כרת.

גמרא:

אמר רב הונא: אומר היה רבי יוסי, פיגול בירך של ימין דהיינו שחישב על אכילת ירך ימין חוץ לזמנו לא נתפגל הירך של

וחכמים אומרים, זה זזה פיגול וחייבין עליו כרת.

13. יש לידע מפני מה נפסלה החלה השניה? ולכאורה היה מקום לומר שהוא מדרבנן שגזרו חלה שניה גזירה משום מקום שחישב בשניהם, וכפי המבואר בגמרא לקמן [יד ב] שגזרו ובנן פסול בכמה דברים גזירה משום פיגול [וכן נראה בדברי השפת אמת לקמן יד א ד"ה בגמרא טעמא] שנקט כן. אולם מדברי הגמרא שם שחיפשה ראייה לכך שרבי יוסי גזר גזירה בפיגול, ולא הוכיחה ממשנה זו נראה לכאורה שאין זה משום גזירה.

וכתב החזו"ן איש [כח יא], שעבודה הנעשית במחשבה שאינה נכונה הרי היא עבודה פסולה, ונפסל הקרבן. ולכן, אף על פי שאין חיוב כרת אלא על החלה שחישב בה, אבל מכל מקום, שני הכבשים או שני הבזיכים נפסלו מחמת מחשבה שאינה נכונה, ונפסל הקרבן, ומשום כך אף החלה השניה והסדר השני פסולים הם מחמת פסול הקרבן.

עוד תירץ [וכן הוא בכתבי הגרי"ז], נאמר בפרשת פיגול "לא ירצה" והיינו שנפסל הזבח, ופסוק זה עוסק לגבי כל הקרבן שמחשבת פיגול מכלילה את כולו ב"לא ירצה", ורק לגבי האמור בפרשה "והנפש האוכלת ממנו עונה תשא" למדה הגמרא מתיבת "ממנו" שאין חייב כרת אלא על מה שחישב בו ולא על כולו. וכן למסקנת הסוגיא שטעמו של רבי יוסי הוא משום שהכתוב עשאן לשתי החלות כשני גופים ואם חילקן במחשבתו לא פיגל אלא את החלה שחישב בה, היינו רק לגבי דין פיגול האמור

הסדר אף לדעת רבי יוסי. ואף על פי שטעמו של רבי יוסי הוא מחמת הדמיון לטומאה אשר אינה פוסלת ומטמאת אלא אותו אבר שנטמא, ואם כן הוא הדין לגבי חלה אחת מן הסדר שמאחר ואין טומאתה מטמאת את כל הסדר, אף מחשבת הפיגול בה אין לה לפסול את כולו, מכל מקום יש לחלק בזה בין פיגול לטומאה, כי מאחר והוקבעו כל החלות בסדר אחד הרי הן חשובות כאחד לענין פיגול.

והוכיחו זאת מדברי רבי יוחנן המסתפק לקמן לגבי מחשב על מין אחד מארבעה מינים שבלחמי תודה אם לדעת רבי יוסי נתפגלו כולם או שמא מאחר והם מינים חלוקים לא נתפגל אלא אותו שחישב בו. ומבואר, כי לא נסתפק אלא מחמת שהם מינים חלוקים, אבל אם היו מין אחד וודאי נתפגלו כולם, ואם כן, הוא הדין לחלה אחת המפגלת את כל הסדר שכולן מין אחד.

והקשה הקרן אורה, מה ראייה היא זו, והלא ספיקו של רבי יוחנן הנו למסקנת הגמרא הסוברת שטעמו של רבי יוסי הוא מחמת שהכתוב עשאן לחלות שני גופים ואין מתפגלים זה מחמת זה, ובזה ניתן לדון אם מינים חלוקים חשובים שני גופים או לא, אבל לפי הבנת הגמרא עתה, שאף שני אברי בהמה אחת אינם מתפגלים זה מחמת זה [על אף שהם גוף אחד] והיינו שלא חילק רבי יוסי בין גוף אחד לשאינו גוף אחד, אם כן יש לומר שאין חלה אחת מפגלת לכל הסדר! ?